

[Industriministeren]

gerne villet se en effektivisering af dette system. Det er altså ikke noget, som betales af det offentlige.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg vil gerne spørge ministeren – det er da muligt, jeg ikke kan få svaret her i dag, men så vil jeg bede om at få det i udvalget: På hvilke områder og hvordan har Statens Husholdningsråd arbejdet ineffektivt indtil dato? Ministeren siger jo, at effektiviteten skal øges ved denne sammenlægning.

Og så vil jeg godt spørge ministeren om en anden ting: Vil det ikke være svært at have en forbrugerombudsmand siddende, som skal påse, at urigtige, vildledende eller mangelfulde angivelser ikke finder sted, når man samtidig har Statens Husholdningsråd puttet ind under det samme område? Det vil sige, at man skal kontrollere sig selv eller en del af de tre ulige størrelser.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Til fru Birthe Hansen vil jeg sige: Den omstændighed, at jeg her fra talerstolen har sagt, at vi gerne vil øge effektiviteten inden for Statens Husholdningsråd, er ikke ensbetydende med, at jeg er vældig kritisk over for Statens Husholdningsråd. Vi har gerne villet skabe en struktur, som kunne give en mere effektiv, serviceorienteret sekretariatsfunktion. Det har jeg brugt en del tid på at diskutere med Statens Husholdningsråds formandskab, og vi er faktisk nået til en gensidig forståelse om det, vi gør på dette område.

Lad mig endelig sige om forbrugerombudsmandsinstitutionen: Forbrugerombudsmanden er fortsat i relation til den om ham givne lovgivning en selvstændig og aldeles uafhængig person og institution i relation til det arbejde, han gør. Det har ene og alene med sekretariatsfunktionen at gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 86:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 18/11 87).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 11 og 12 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 18/11 87).

12) Første behandling af lovforslag nr. L 88:

Forslag til lov om ændring af lov om visse kreditinstitutter.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 18/11 87).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Erling Olsen (S):**

Disse tre forslag indeholder elementer, hvorom der ret hurtigt kan samles bred tilslutning. Man kan diskutere detaljerne, man kan diskutere graden af det, der nu skal gennemføres, men når det drejer sig om styrkelse af den interne revision i pengeinstitutterne, når det drejer sig om styrkelse af tilsynet med institutterne, når det drejer sig om forsikringsselskabernes mulighed for at placere deres midler mere aktivt, så er sigtet rigtigt, og så må vi se på resten i udvalget.

Det, jeg vil bruge min taletid til her at omtale, er et område, hvor vi i Socialdemokratiet vil være meget agtpågivende. Det drejer sig om sparekassernes overgang til at blive aktieselskaber. Det hænger sammen med, at for os er

[Erling Olsen]

det centrale i relation til sparekasserne ikke, at de har et kundedemokrati, at de har en lokal tilknytning, og at de er indstillet på en udpræget grad af lokalt selvstyre, decentralisering. Det har bankerne efterhånden også i et vist omfang.

Nej, for os er det centrale, at sparekasserne er det, vi i gamle dage kaldte »almennyttige« foretagender, og det, der på nudansk hedder »non-profit«. Der er holdt mange taler om, at sparekasserne er karakteriseret ved, at de ikke skal tjene penge hjem til en aktionærkreds, og det er da også i lovgivningen den væsentligste forskel mellem banker og sparekasser.

Når man nu fra ministerens og regeringens side foreslår, at sparekasserne skal kunne blive aktieselskaber, er det lovteknisk gjort meget elegant. Der er i realiteten blot ryddet nogle enkelte sparekassekarakteristika ud, og så får de lov til at hedde sparekasseaktieselskaber. Vi mener, at de dermed i realiteten bliver til banker, at de ikke burde hedde sparekasseaktieselskaber, men sparebankaktieselskaber. Vi mener, det er det, det drejer sig om.

Det, der så er tilbage af sparekassebegrebet, er, at de i høj grad vil være fondsejede, og at de har en tradition for at være økonomisk solide og moralsk solide. Det er denne soliditet både økonomisk og moralsk, der for os er noget meget væsentligt ved sparekasser.

Vi har på fornemmelsen, at hvis man nu gennemfører dette lovforslag uændret og uden større diskussion om, hvad der ligger i det fondsbegreb og de holdingselskaber, der beskrives i bemærkningerne til lovforslaget, så vil vi se, at realkreditinstitutterne følger med meget hurtigt, de gensidige forsikringsselskaber følger med meget hurtigt. Det, vi så frygter, er, at der sker en forholdsvis ukvalificeret privatisering af det almennyttige element i den danske finansielle sektor. Det er vi instinktivt og ideologisk imod.

På den anden side må vi sige, at der jo er en reel baggrund for dette, og den er, at i de kommende år vil konkurrencen på kapitalmarkederne blive så stærk, at hvis sparekasser og andre almennyttige institutioner inden for den finansielle sektor alene skal kunne konsolidere sig ved hjælp af den lavere indtjening, så mister de markedsandel.

Videre: Hvis andre foretagender inden for den finansielle sektor har mulighed for at lave koncerner for at kunne betjene forbrugerne

bedre og har mulighed for det i kraft af, at de er aktieselskaber, mister non-profit-sektoren eller det almennyttige element markedsandel.

Derfor er vores dilemma meget enkelt: Skal vi holde den ideologiske fane så højt, at vi nærmest får sikkerhed for, at der også vil være begravelser, hvor fanen kan være til stede, eller skal vi prøve på at finde nogle nye former, sådan at vi kan føre det videre, som er almennyttigt, som er solidt økonomisk, som er solidt moralsk?

Det sidste vil vi gerne være med til, men vi vil først overbevises af nogle analyser. Det mener vi at vi må have i udvalget. Vi må have nogle analyser, der viser os, hvornår sparekasserne og andre almennyttige finansielle virksomheder – det her trækker faktisk hele den almennyttige del af den finansielle sektor med sig – vil komme i kapitalforsyningsproblemer, hvis tingene i øvrigt kører videre i den takt og efter de linjer, vi har set i det seneste år.

Kan vi få sådan nogle analyser, der overbeviser os om, at vi må gøre noget for at sikre sparekasser og andre almennyttige finansielle institutioner en mulighed for at bevare deres markedsandel, for at ekspandere, for at betjene kunderne ordentligt, ja, så er det næste, vi må sige: Kan vi så finde en model, vi i hovedtræk kunne bruge for at sikre et ekspanderende almennyttigt element i den danske finansielle sektor?

Vi synes nok, at det, der står i bemærkningerne om fonde og holdingselskaber, er meget løst, og at vi får brug for under vores udvalgsarbejde at se på forskellige modeller. Vi har ikke låst os fast på nogen enkelt model. Vi er bare bange for, at hvis man ikke får modelspørgsmålet ordentligt afklaret og ordentligt diskuteret, så render vi ind i det, vi er bange for, nemlig en tilfældig privatisering af det almennyttige element i den danske finansielle sektor.

Det, vi har i tankerne foreløbig, og som vi gerne vil diskutere, er i realiteten en model, der ligger meget tæt på Carlsbergfondmodellen. Den er jo karakteriseret ved, at Carlsbergfonden har pligt til at eje 51 pct. af aktierne i De Forenede Bryggerier, og De Forenede Bryggerier kan sælge aktier på markedet på normale vilkår og drive forretning, konsolidere sig osv. Derudover har Carlsbergfonden anden kapital end aktier i De Forenede Bryggerier; Carlsbergfonden bruger sine indkomster dels til i høj

[Erling Olsen]

grad at konsolidere sig, dels til almennyttige formål.

Vi kunne godt tænke os, at man diskuterede en sådan model, også fordi i en sådan model kunne denne fond måske også blive holdingselskabet, sådan at forstå, at fonden har plads til at have ekstra midler ud over aktierne i sparekasseaktieselskab eller sparebank, hvad vi nu kalder det, og så var det holdingselskab. Vi kunne også tænke os, at vi bevarede indskyderdemokratiet i den forstand, at det var indskyderne, der valgte repræsentanter til fondens bestyrelse, og så kunne vi i øvrigt tænke os repræsentanter udefra, hvor vi måske vil lade os inspirere af en anden model, nemlig dyrtidsfondmodellen.

Det korte af det lange er, at vi ikke vil være med til en tilfældig privatisering af det almennyttige element i den finansielle sektor. Vi vil heller ikke – som det blev sagt før – svinge fanen så højt, at vi ødelægger institutionerne. Vi vil meget gerne diskutere nogle former, sådan at vi kan bevare det almennyttige element og samtidig give de institutioner, vi i mit parti føler os stærkt knyttet til, nogle vækstmuligheder, nogle muligheder for fortsat at betjene kunderne.

Vi går ind i udvalgsarbejdet med åbent sind for så vidt angår formerne, men med absolut uvilje mod at sige farvel til det almennyttige element i den danske finansielle sektor.

Jette Thomsen (KF):

Hele det finansielle erhverv har i de senere år gennemgået meget store forandringer. Bank- og sparekassevirksomhed, forsikringsvirksomhed og kreditvirksomhed griber mere og mere ind på hinandens områder, og det har på mange måder gjort hele denne sektor meget mere uigennemsigtig. Derfor har industriministeren fremsat disse tre lovforslag, som er en helt naturlig konsekvens af denne brancheglidning, og naturligvis også som følge af den seneste tids uheldige tilfælde.

Forslagene skal i store træk øge kontrollen med pengeinstitutter, specielt med dem, som indgår i en koncern. Det er jo allerede således, at der er fælles regnskabsaflæggelse for koncerner, hvori det finansielle institut optræder som moderselskab. Det vil nu blive strammet op, således at Finanstilsynet får ret til at indhente oplysninger og foretage inspektion også hos an-

dre virksomheder i en koncern, hvor det finansielle institut indgår enten som et søster- eller som et datterselskab.

Finansinstitutterne pålægges pligt til at oplyse om større dispositioner med andre virksomheder i en koncern, som ikke er under tilsyn.

Revisions- og regnskabsreglerne på pengeinstitutområdet skærpes væsentligt. F.eks. skal banker og sparekasser aflægge reviderede halvårsregnskaber, og man vil præcisere, hvordan en koordination mellem den interne revision, eksterne revision og ledelse forbedres. Først og fremmest skal revisionens rolle styrkes, og tilsynet skal tillægges større pligter og rettigheder.

Desværre er der ikke tid til at komme ind på alle detaljer, som dette lovforslag indeholder, men jeg synes dog, jeg bør nævne, at revisorerne får mulighed for at indkalde til bestyrelsesmøder og overvære disse bestyrelsesmøder og naturligvis også kan få deres mening ført til protokollen.

Det er også meget vigtigt med de strammere regler om afskedigelse eller skift fra én revisor til en anden.

Med hensyn til egenkapitalkravet er det sådan i hovedparten af OECD-landene, at der gør man dette op i forhold til aktiverne, og sådan må vi også gøre det fremover her i Danmark. Det gøres i dag op i forhold til de samlede gælds- og garantiforpligtelser, men fremover skal det ske på grundlag af en risikovægtet opgørelse af aktiverne, og disse retningslinjer vil blive meget grundigt udarbejdet af tilsynet.

Der lempes samtidig på den eksisterende grænse for et pengeinstituts samlede aktiebetsiddelse, der ikke må overstige 50 pct. af egenkapitalen. Den løftes til 75 pct.

En sådan mulighed for at skaffe kapital har sparekasserne ikke, og derfor foreslår vi, at de sparekasser, der ønsker det, kan omdannes til aktieselskaber. Ved en sådan overgang til aktieselskab er det afgørende, at de opsamlede reserver fortsat er til rådighed for sparekassernes drift, samtidig med at det sikres, at de fremtidige aktionærer ikke får nogen andel i disse midler.

En sparekasse er i dag en selvejende institution, og derfor foreslår vi, at de aktiver og den gæld, der findes i en sådan sparekasse i dag, overdrages til et aktieselskab, som så videreoverdrager aktier til en erhvervsdrivende fond

[Jette Thomsen]

svarende til den af sparekassen indskudte egenkapital. Men hvad så med de garantier, der er i dag? Ja, de nuværende garantier kan få ombyttet deres garantbeviser enten med aktier eller få dem indløst kontant eller lade garantikapitalen blive stående i selskabet i indtil 5 år.

Det er meget vigtigt at slå fast, at man forsøger at få det bedste ud af to modeller, og at man under alle drøftelser har påpeget, hvor vigtigt det er at beholde det særlige lokale kundedemokrati, som i dag kendetegner sparekasserne. Det er jo da også et konkurrencemoment for sparekasserne til at beholde eller endda til at få en større markedsandel.

I forslaget om ændring af lov om forsikringsvirksomhed tilstræber vi ligesom i forslaget om ændring af lov om banker og sparekasser en bedre kontrol og skrappe revisionsregler. Den nuværende regel om aktieplacering i et enkelt selskab hæves fra 1 til 2 pct. af forsikrings-selskabets samlede passiver. Endvidere lemper man adgangen for kapitalformidlingsaktieselskaber, som helt eller delvis ejes af forsikrings-selskaber og pensionskasser, til at optræde som ejer af et enkelt eller nogle få selskaber.

Det sidste forslag handler om visse kreditinstitutter, som herefter stilles på samme måde som pengeinstitutter, når de indgår i en koncern.

For at underbygge den tillid, som er så nødvendig for de finansielle institutter både hos erhvervsliv og hos myndigheder, skal jeg anbefale forslagene til udvalgets velvillige og grundige behandling. Jeg vil gerne takke hr. Erling Olsen for hans positive modtagelse af disse forslag. Jeg kan love, at vi i udvalget vil bidrage til at få belyst de tvivlsspørgsmål, der er om sparekassernes non-profit- eller profitforetagender.

Rahbæk Møller (SF):

En stor del af disse tre lovforslag kan vi uden videre støtte. Det drejer sig om styrkelse af reglerne om den interne revision i bankerne. Det drejer sig om Banktilsynet eller, som det nu kommer til at hedde, Finanstilsynets bedre muligheder for at gribe ind. Det drejer sig om bedre tilsyn med koncernvirksomheder. Det drejer sig om omlægning af egenkapitalkravet i pengeinstitutterne. Der har vi ingen problemer.

Der er to sæt problemstillinger derimod, hvor vi har nogle problemer. Det ene drejer sig om forslaget om at udvide grænsen for bankers

og forsikringsselskabers aktiebesiddelse, for de førstes vedkommende fra 50 til 75 pct. af egenkapitalen og for de andres vedkommende fra 1 til 2 pct. af kapitalen. Vi vil godt have dokumentation for, at en sådan omlægning skulle være påkrævet. Vi er bange for, at det alene vil medføre øget køb af udenlandske aktier, og det har vi ingen interesse i. Men vi vil da kigge på det, hvis vi får en deputation.

En lempelse for forsikringsselskabernes vedkommende af reglerne om oprettelse af datterselskaber kan vi støtte, hvis det drejer sig om at give bedre muligheder for at investere i venturerekapital.

Så er der endelig problemstillingen om sparekasser, og dér deler vi helt hr. Erling Olsens bekymring. Vi forstår problemstillingen. Vi forstår godt, at sparekasserne har vanskeligt ved at skaffe kapital og derfor er truet af konkurrencen med bankerne. Det forstår vi, og vi erkender, at der skal en løsning til, men vi er meget kede af en løsningsform, der betyder, at en slags andelsselskaber omdannes til aktieselskaber. Derfor vil vi under udvalgsbehandlingen søge at finde en anden løsning på det problem, hvis eksistens vi som sagt erkender.

Anders Poulsen (V):

Da mit partis ordfører, hr. Svend Heiselberg, ikke kan være til stede i salen, skal jeg på hans vegne og på Venstres vegne komme med nogle bemærkninger om de fremsatte lovforslag.

Venstre kan støtte lovforslagene. Vi synes, at industriministeren har fundet frem til gode forslag på området, som dels moderniserer, dels forbedrer revision og tilsyn. Om man med selv et godt bearbejdet lovforslag har sikret sig imod enhver tænkelig situation, er naturligvis noget andet.

Det er jo ikke nyt, at revisionen kan dykke grundigt ned i et pengeinstituts regnskaber, men om man kommer ganske til bunds i det, er noget andet, da vi her beskæftiger os med et område, hvor der altid vil være usikkerhed til stede. Men vi tror som sagt, at ministerens forslag rammer rigtigt. Revision kan jo – det skal retfærdigvis siges – svigte andre steder end i pengeinstitutter.

Ændringen af egenkapitalkravet for pengeinstitutter mener vi må være rigtig, og så følger det jo, som det fremgår af bemærkningerne, hvad der er gældende i de fleste OECD-lande.

[Anders Poulsen]

Sparekassernes mulighed for at omdanne sig til aktieselskaber, hvis de ønsker det, er en imødekommelse af et derfra fremsat ønske. Det er klart, at hvis sparekasserne skal kunne klare sig i konkurrencen, må de også have lige muligheder.

Om det var en reservation eller en imødekommenhed for så vidt angår dette synspunkt, vi hørte fra hr. Erling Olsens side, stod mig ikke ganske klart. Jeg opfattede det nok som en imødekommenhed, men der var koblet en masse betænkeligheder på, som vi får lejlighed til at se nærmere på under udvalgsarbejdet.

For Venstres vedkommende sætter vi pris på, at vi ikke glider ind i en dyr og bureaukratisk overkontrol, og under den forudsætning ser vi gerne, at sparekasserne får mulighed for at gå ind i aktieselskabsdannelse.

I det hele taget synes jeg, der er grund til at konstatere, at børsreformen har været en succes, og industriministeren har grund til at være tilfreds med dette.

Venstre kan anbefale lovforslagene.

Larsen-Ledet (RV):

Jeg vil gerne komme med nogle enkelte bemærkninger om lovforslag nr. L 86, forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v.

Det Radikale Venstre hilser med tilfredshed industriministerens forslag i § 16 b om nærmere kontakt mellem bestyrelse og revision. Vi er også af den opfattelse, at en effektivisering af revisionen i vore pengeinstitutter er stærkt påkrævet.

Ministeren foreslår i § 36, at der skal laves særlige halvårsregnskaber, og at regnskaberne skal revideres af to revisorer, hvoraf den ene skal være statsautoriseret. Forslaget vil indebære et øget pres på revisionens beskæftigelse og vil selvfølgelig betyde en fordyrelse af revisionsarbejdet.

Vi vil ikke på nuværende tidspunkt overhovedet afvise forslaget, men vil under udvalgsarbejdet søge at få belyst, om det forslag, som industriministeren har fremsat, virkelig er nødvendigt for at få den skærpelse af revisionen, som er påkrævet.

Et andet væsentligt punkt i lovforslaget er sparekassernes frivillige adgang til at blive omdannet til aktieselskaber. Vi er principielt enige i, at det bliver en nødvendighed, hvis man øn-

sker, at sparekasserne skal kunne leve op til kommende tiders kapitalkrav til pengeinstitutterne.

En sparekasse har et særpræg, som gerne skulle bevares: demokrati, mange små kunder, nærkontakt osv.

I lovforslaget nævnes muligheden for en begrænsning af stemmeretten. Jeg forstår det således, at det er op til sparekasserne selv at fastsætte disse grænser. Jeg ved ikke, om det er rigtigt. Jeg vil gerne spørge, om ikke ministeren vil gå ind for, at de nuværende bestemmelser føres videre i den lov, vi taler om her, så der kommer til at stå, at ingen må have over 20 stemmer.

Ligeledes vil vi gerne fra radikal side i lovforslaget have indført en grænse for, hvor stor en del af aktiekapitalen der må ejes af en enkelt person eller virksomhed.

Vi vil også gerne rejse spørgsmålet, om den erhvervsdrivende fond ikke komplicerer den nye struktur i aktieselskabssparekassensystemet. Jeg læser det i hvert fald sådan, at fonden skal have en selvstændig bestyrelse og sparekassen ligeså. Der er tale om to bestyrelser. Så står der videre et eller andet sted, at man kan forestille sig, at der kan blive tale om delvist personsammenfald mellem de to bestyrelser. Det står uklart for mig, hvordan det skal forstås.

Jeg læser det også sådan, at fonden skal forestå en endelig godkendelse af vedtægtsændringer og den udbytteprocent, der kan blive tale om for sparekassernes vedkommende, hvis de bliver til aktieselskaber.

Det er i hvert fald vigtigt for os at få præciseret, hvordan fondsbestyrelsen vælges. En eventuel uklarhed herom kan virke uheldigt på aktiekøbere. Det vil jeg da gerne spørge ministeren om, men det kan man selvfølgelig også gøre under udvalgsarbejdet. Jeg synes, det var skønt at få nogle signaler allerede nu om, hvorvidt ministeren vil være med til, at det lovmæssigt fastslås, at det er sparekassens bestyrelse, der vælger fondsbestyrelsen.

Jeg vil gerne sige, at det er vigtigt for Det Radikale Venstre, at sparekassen fortsat er et almennyttigt element i den finansielle sektor.

Endelig vil jeg sige om lovforslag nr. L 87 og L 88, at dem kan vi fra radikal side give fuld tilslutning.

Emmert Andersen (CD):

Det er ca. 15 dage siden, vi havde lejlighed til

[Emmert Andersen]

at diskutere ministerens redegørelse om brancheglidning i den finansielle sektor. Det, de tre lovforslag omhandler, er de samme ting, som vi dengang diskuterede, og jeg føler egentlig ingen grund til at gentage, hvad vi dengang sagde.

Her i dag har jeg lyttet meget opmærksomt til hr. Erling Olsens og hr. Larsen-Ledets bemærkninger. Jeg synes som hr. Erling Olsen ikke, at man skal løfte fanen så højt – det synes jeg aldrig man skal gøre – at man ikke når jorden. Vi er selvfølgelig indstillet på positivt og sagligt at indgå i en diskussion med hr. Erling Olsen og hr. Larsen-Ledet om de forhold, de har fremdraget.

Efter hvad jeg er orienteret om, er sparekasserne selv stærkt interesserede i muligheden for omdannelse til aktieselskaber. Det er helt nødvendigt, tror jeg nok, hvis de skal kunne klare sig i konkurrencen med de øvrige pengeinstitutter.

Jeg kan tilsige, at vi vil gå ind i et positivt og sagligt udvalgsarbejde, og jeg vil i øvrigt anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Pia Dahl (FP):

I Fremskridtspartiet har vi det sådan, at jo friere muligheder der er for det enkelte individ og for den enkelte virksomhed, jo bedre synes vi det er.

Ud fra denne betragtning er det med noget blandede følelser, vi modtager industriministerens forslag. De positive ting, der ligger i forslagene, bliver desværre overskygget af de negative.

Til de positive ting hører forslaget om egenkapitalopgørelsen, hvor man i stedet for at gøre det op i forhold til de passiver, der er, nu gør det op i forhold til de aktiver, der er, som praksis er i andre OECD-lande.

Udvidelsen af muligheden for investering i aktier op til 75 pct. er sådan set også ganske fremskridtsvenlig.

Men så holder den lille lykke desværre op, for i bemærkningerne står det meget nøje fremhævet, at den højere idé med forslagene er at få mere kontrol med pengeinstitutternes virksomhed. Ordet kontrol optræder desværre gæsehudsindgydende ofte i disse tre forslag. Det kan vi naturligvis overhovedet ikke tilslutte os – i og med, at vi, som det før er blevet sagt fra vores side, mener, at såvel banker, sparekasser

og forsikringsselskaber som kreditinstitutter stadig væk skal kunne kalde sig liberale erhverv.

Blandt de uhyre kedelige ting i forbindelse med lovforslag nr. L 86 må vi pege på pligten til at aflægge halvårsregnskaber. Det mener vi er en ganske unødigt og også meget fordyrende idé, som man bør glemme rigtig, rigtig hurtigt. Industriministeren burde tænke på, at bankerne jo har deres forretning at drive, så hvis de nu også skal tvinges til at lave dobbelt så meget regnskabsarbejde, som de har på nuværende tidspunkt, bliver det en rigtig slem oplevelse for de enkelte banker og sparekasser.

Enhver liberalisering er dejlig musik i Fremskridtspartiets ører, men vores musikalitet bliver slet ikke vakt til live af disse forslag. Tværtimod skurrer det evindelige ord kontrol fælt, rigtig fælt, i vores ører. Vi går klart imod endnu større offentlig indblanding og stemmer derfor klart nej til alle tre lovforslag.

I øvrigt må jeg sige til industriministeren, at vi ser det som uden betydning, om det offentlige direkte betaler disse kontrolforanstaltninger eller de, som det nu forholder sig med Finanstilsynet, alligevel betales indirekte af skatteyderne eller rettere sagt kunderne i pengebutikkerne. Jo større andel af samfundsøkonomien det offentlige sætter sig på, des dårligere for landet.

Kristian R. Kristensen (KFF):

Jeg skal på Kristeligt Folkepartis vegne kun føje et par enkelte bemærkninger til, og det drejer sig om lovforslag nr. L 86 om sparekassernes overgang til at være aktieselskaber. Vi synes, det er meget vigtigt, at vi bevarer vort sparekassesystem, ikke mindst ude i de mindre lokalsamfund, hvor sparekasserne i tidens løb altid har haft deres største indflydelse og har været en god forretning både som pengeinstitutter og som brugerforretninger.

Jeg vil også gerne henvise til de bemærkninger, som vi kom med under forhandlingen om redegørelsen vedrørende brancheglidningen i den finansielle sektor, hvor vi sluttede os positivt til disse ting.

Preben Møller Hansen (FK):

I disse tre forslag ligger der et par enkelte positive elementer, som almindelige borgere i dette land formentlig ikke har noget at indvende

[Preben Møller Hansen]

imod. Det er styrkelsen af kontrollen, herunder også revisionen. Men Fælles Kurs er ikke helt vild i varmen med disse forslag. Det er udmærket, at man laver nogle forslag, ingen tvivl om det, idet netop de institutioner, som disse lovforslag omtaler, udgør den kapitalkoncentration, der udnytter den almindelige borger i hverdagen. Det er her, man har ophobet milliardformuer, der efter vor bedste overbevisning tilhører ganske almindelige borgere i dette land.

Efter vores principielle opfattelse burde denne lovgivning slet ikke finde sted. Man burde snarere fjerne retten til at spekulere i andre mennesker. Det ville være betydelig bedre. Vi har jo oplevet nu i de senere år – og det er formentlig det, der er årsag til lovforslagene – hvordan først Kreditbanken, derefter Kronebanken, så 6. Juli Bank og nu C & G Banken er gået konkurs – med det resultat, at mennesker, der har sat deres penge ind i disse pengeinstitutter, har mistet deres tilgodehavender. Her mener vi at vi har et klart billede af finansspekulanter, der spekulerer i folks godtroenhed, og derfor burde man nedlægge denne mulighed og i stedet lade det overgå til statslig regi.

Vi mener, at staten udmærket kunne overtage pengeinstitutternes roller, således at borgerne i dette land altid var sikret retten til at få udbetalt de penge, de har opsparet, eventuelt til køb af hus eller andet, måske også til deres pension.

Under alle omstændigheder føler vi det ejendommeligt, at SF helhjertet kan gå ind for, at man her cementerer kapitalens magt over vælgerbefolkningen, over borgerne her i landet, men det er rart at vide. Det havde været bedre, om SF sammen med Fælles Kurs havde sat ind på, at man fjernede pengeinstitutternes, disse private firmaers, ret til at spekulere i menneskene i vort land.

Men nuvel, det er rigtigt, som det blev sagt fra SF's side, at der er nogle incitamenter, som styrker kontrollen og øger muligheden for at kontrollere disse firmaer, men det har man jo sagt så tit. Da man i sin tid ændrede aktieselskabsloven og sikrede, at der kom medarbejderrepræsentanter og også folkevalgte i bestyrelserne, var det nøjagtig den samme argumentation, man anvendte: Det var, for at borgerne skulle have kontrol med, hvad der foregår. Men siden da er der tre banker, der er gået på

røven, og det har betydet, at folk har mistet deres penge, så det har ikke hjulpet noget som helst.

Jeg vil kun håbe, at denne lovgivning vil hjælpe; andet skal jeg ikke sige. Jeg havde vist nogle giftige bemærkninger til hr. Erling Olsen, men dem skal jeg sgu lade være i denne sag.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for den overvejende positive tilkendegivelse, der er kommet fra de forskellige politiske partier om de tre lovforslag, som jeg har fremsat på regeringens vegne.

Det spørgsmål, som vel har optaget ordførerne mere end noget andet, er spørgsmålet om sparekassernes mulighed for overgang til at være aktieselskaber – hvad enten de nu skal hedde sparebanker eller ej, hvad den socialdemokratiske ordfører, hr. Erling Olsen, var inde på; det skal jeg lade stå åbent.

Men det er jo heller ikke det, som er det væsentlige. Det, som er substansen i det, er jo spørgsmålet: Hvad er det, der sker her, og hvordan skal man se på dette? Her vil jeg gerne henvise til en minikronik, som Danmarks Sparekasseforenings formand, direktør Lars Eskesen, har skrevet i Erhvervsbladet den 24. november 1987, og som jeg kort skal citere fra:

»Vort kundedemokrati vil – hvor garanter i dag på lokale møder vælger medlemmerne af sparekassernes repræsentantskab – kunne videreføres helt uændret, med den ene forskel, at garantierne bytter deres garantibevis ud med en aktie.« – Således som det fremgår af lovforslaget. – »De mange garanter –« – og her bedes man bemærke, hvad det nu drejer sig om i talstørrelser – »eksempelvis i den næststørste sparekasse, Bikuben, ca. 170.000, hvoraf næsten 40 pct. deltager i valghandlingen – vil umiddelbart sikre den brede spredning af aktierne, og et vedtægtsfastlagt system med stemmebegrænsning og begrænsninger på den andel, den enkelte aktionær kan eje af den samlede kapital, vil sikre sparekasserne mod dominans af uønskede enkeltinteresser.«

Og direktør Lars Eskesen fortsætter: »Det er en helt enig sparekasseverden, der står bag ønsket om« – altså en helt enig sparekasseverden – »at de sparekasser, der måtte ønske det og har et behov herfor, kan blive aktieselskaber og dermed se deres overlevelse og position på ka-

[Industriministeren]

pitalmarkedet sikret med bevarelse af de værdier, som vi betragter som væsentlige.«

Det er udtalelsen fra den mest autoritative kilde i relation til sparekasseverdenen, nemlig Danmarks Sparekasseforenings formand. Han har her sagt, hvordan man ser på det. Det mener jeg er den stærkeste udtalelse i relation til sikringen af det, som hr. Erling Olsen var inde på, nemlig det almennyttige element i forbindelse med sparekasserne. Ifølge lovgivningen er jo garanternes mulighed, men frie mulighed, for at blive aktionærer og dermed udøve den store, væsentlige indflydelse på virksomhedens fremtidige drift, struktur, personer osv. osv. til sikret. Jeg mener, det er rimeligt at sige i sådanne tilfælde, at den almene interesse dog må udspringe af en egeninteresse, noget, som disse garanter ønsker, og ikke skal være et udtryk for, hvad politiske partier ønsker mere eller mindre at påtvinge systemet. Derfor er jeg ganske fortrøstningsfuld med hensyn til konstruktionen, da den netop vil sikre den store spredning og dermed bevarelsen af de væsentlige elementer, som jeg er ganske enig i foreligger i forbindelse med sparekassesystemet, som det er.

I dag var jeg ganske enig med hr. Erling Olsen i, at det er et dilemma, fordi det er spørgsmålet om at bevare de bedste ting – hvilket fru Jette Thomsen også var inde på – af de to systemer. Det eksisterende system skal ombrydes, og jeg mener, hvad angår de forslag, som er fremsat – det vil jeg gerne redegøre for i forbindelse med enten samråd eller spørgsmål i Erhvervsudvalget – at kunne dokumentere systemets bæredygtighed også i relation til at bevare det almennyttige element i forbindelse med sparekasserne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 89:

Forslag til lov om ændring af lov om aktieselskaber. (Udstedelse af børsnoterede konvertible gældsbreve gennem Værdipapircentralen).

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 18/11 87).

Lovforslaget sattes til behandling.

*Forhandling***Erling Olsen (S):**

Det er en god idé, at de konvertible gældsbeviser også inddrages under Værdipapircentralen. Vi kan støtte lovforslaget.

Fabricius (KF):

Lovforslag nr. L 89, der er fremsat af industriministeren, vil sikre, at ministeren kan medtage børsnoterede konvertible gældsbreve under Værdipapircentralen – med de fordele, det nu vil indebære.

For at de enkelte investorer ikke skal belastes med de omkostninger, der er forbundet med denne registrering i Værdipapircentralen, stilles der forslag om, at det pålægges selskaberne at indgå en aftale med et eller flere kontoførende institutter om, at investor dér kan få foretaget registrering på selskabets regning.

Den konservative folketingsgruppe kan varmt tilsige sin støtte til ministeren i behandlingen af dette lovforslag.

Rahbæk Møller (SF):

Socialistisk Folkeparti støtter lovforslaget.

Anders Poulsen (V):

Jeg kan på Venstres vegne meddele støtte til lovforslaget. Vi synes, at der her sættes nogle praktiske ting godt på plads.

Larsen-Ledet (RV):

Det er et fornuftigt forslag, som Det Radikale Venstre kan støtte.

Emmert Andersen (CD):

CD støtter lovforslaget.